

GENERALINIO ADVOKATO

PERDO CRUZ VILLALÓN IŠVADA,

pateikta 2013 m. gruodžio 12 d.(1)

**Byla C-464/12**

**ATP Pension Service A/S**

**prieš**

**Skatteministeriet**

(*Østre Landsret* (Danija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Pridėtinis vertės mokestis – Tarybos direktyvos 77/388/EEB 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktis – Speciali investicinių fondų valdymo atleidimas nuo mokesčio – Švoka „specialūs investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės“ – Profesinių senatvės pensijų sistemos – Fiksuotų mokėsenų senatvės pensijų sistemos“

1. Šeštosios direktyvos(2) 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktyje numatytą specialią investicinių fondų valdymo atleidimą nuo PVM Teisingumo Teismas jau ne kartą nagrinėjo(3). Šioje byloje Teisingumo Teismas turi galimybę patikslinti savo praktiką, susijusią su švoka „specialūs investiciniai fondai“, konkrečiai, kai kalbama apie profesinių pensijų fondus. Byloje taip pat kyla klausimas dėl to, kas yra specialieji investiciniai fondai „valdymas“, ir dėl sandorių, susijusių su indėliais ir einamosiomis sąskaitomis, mokėjimais ir pervedimais, atleidimo nuo mokesčio pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 3 papunktį.

2. Klausimas kyla nagrinėjant *ATP Pension Service A/S* (toliau – ATP) ir Danijos mokesčių ministerijos (toliau – *Skatteministeriet*) ginčą dėl ATP paslaugų apmokestinimo pridėtinis vertės mokesčiu (toliau – PVM). ATP teikia paslaugas profesinių pensijų fondams.

## I – Teisės aktai

### A – Europos Sąjungos teisė

3. Pagal Šeštosios direktyvos 2 straipsnį PVM apmokestinamas paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygą paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks.

4. Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatyti keli atleidimo nuo PVM atvejai. Du iš jų, t. y. 13 straipsnio B dalies d punkto 3 ir 6 papunkčiuose numatyti atvejai, yra reikšmingi nagrinėjamai bylai. Šios nuostatos suformuluotos taip:

„Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų ir taikydamos sąlygas, kurias jos nustato siekdamos užtikrinti teisingą ir sąžiningą atleidimo nuo mokesčio taikymą bei užkirsti kelią galimam mokesčių

vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui, valstybės narės nuo mokesčio atleidžia:

<...>

d) šiuos sandorius:

<...>

3. sandorius, skaitant derybas, dėl indėlių ir einamųjų sąskaitų, mokėjimų, pervedimų, skolų, čekių ir kitų apyvartinių dokumentų, išskyrus skolų išieškojimą ir faktoringą;

<...>

6. specialią investicinių fondų, kaip juos apibrėžia valstybės narės, valdymą“.

5. Atsižvelgiant į nagrinėjamos bylos faktinių aplinkybių datą, taikoma Šeštoji direktyva. Vis dėlto verta paminėti, kad minėtų nuostatų Tarybos direktyvos 2006/112/EB(4) 2 straipsnio 1 dalies c punkte, 135 straipsnio 1 dalies d ir g punktuose atkartotos be jokių pakeitimų, kurie būtų reikšmingi šiai bylai.

B – Nacionalinė teisė

6. Minėtų Sąjungos teisės nuostatų gyvendintos vadovaujantis Danijos PVM įstatymo (*momsloven*) 13 straipsnio 1 dalies 11 punkto c ir f papunkčiais. Atitinkamoje dalyje numatyta:

„Mokesčiu neapmokestinamos šios prekės ir paslaugos:

<...>

11. Tokia finansinė veikla:

<...>

c) sandoriai, skaitant derybas, dėl indėlių ir einamųjų sąskaitų, mokėjimų, pervedimų, skolų, čekių ir kitų apyvartinių dokumentų, išskyrus skolų išieškojimą ir faktoringą;

<...>

f) specialią investicinių fondų valdymą.“

7. Kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikus teismas, kelios iš šių sąvokų išaiškintos administracinėje rekomendacijoje (*juridiske vejledning*)(5).

## II – Faktinės aplinkybės ir pagrindinė byla

8. ATP teikia paslaugas pensijų fondams. Svarbiausias jo klientas *PensionDanmark* yra profesinė pensijų fondas, administruojantis senatvės pensijų sistemas pagal kolektyvines ir žmonių sutartis.

9. Profesinė senatvės pensijų sistemos yra esminė Danijos pensijų sistemos sudedamoji dalis. Ši sistema grindžiama trimis ramsčiais: iš mokesčių finansuojamą valstybinę senatvės pensijų sistemą, profesinę senatvės pensijų sistemą ir asmeniniais pensijų planais(6).

10. Danijos profesinė senatvės pensijų sistemos, kurios dėl ATP veiklos yra šios bylos esmė, paprastai yra „fiksotų mokų“ sistemos, siejamos su profesiniais aspektais. Darbdaviai moka

fiksuot? mok? senatv?s pensij? sistemos institucijai (paprastai – pensij? fondui) už kiekvien? savo darbuotoj?(7), kuris gali savanoriškai mok?ti papildomas mokas(8). Pagal Danijos pajam? mokes?i? statym? nuo mok? tokias sistemas galima atskaityti mokest?, taikant tam tikrus apribojimus. Išmok?tina pensija priklauso nuo ? sistem? mok?tos pinig? sumos ir nuo pensij? fondo atlikt? investicij? s?km?s (atskai?ius s?naudas). Paprastai ji išmokama derinant trij? r?ši? (apmokestinamuosius) mok?jimus, kai tik gav?jas ?gyja teis? ? išmok?: rent? iki gyvos galvos, per tam tikr? laikotarp? dalimis išmokamus mok?jimus ir vienkartin? išmok?. Profesini? senatv?s pensij? sistemos išsamiau reglamentuojamos atskiriems darbdaviams atstovaujan?i? darbdavi? organizacij? ir atskiriems darbuotojams atstovaujan?i? profesini? s?jung? sudarytoje kolektyvin?je sutartyje(9).

11. Nors ATP nedalyvauja investuojant mokas (ši? funkcij? atlieka patys pensij? fondai), ji pensij? fondams teikia trejopo pob?džio paslaugas. Pirmiausia ATP teikia paslaugas, susijusias su sistemos technine prieži?ra ir pl?tra, t. y. ATP paslaug? teikimo platformos pl?tra ir technine prieži?ra. Antra, ATP vykdo administracines funkcijas, pvz., konsultuoja darbdavius ir darbuotojus ir teikia jiems informacij? senatv?s pensij? sistem? klausimais. Tre?ia, ATP teikia mok? mok?jimo ? senatv?s pensij? sistemas ir išmok? išmok?jimo iš j? paslaugas.

12. Pastar?sias paslaugas b?t? galima supaprastintai apib?dinti taip. Darbdavys periodiškai bendra suma kolektyviai už visus savo darbuotojus moka ? pensij? fondo banko s?skait? mokas, kurias jam priklauso mok?ti pagal profesini? pensij? sistem?. ATP atidaro individualias s?skaitas(10) atskiriems pensij? klientams remdamasi iš darbdavio gauta informacija. Ji paskirsto bendr? darbdavio mok?t? sum? šioms s?skaitoms vadovaudamasi kolektyvin?s sutarties arba ?mon?s sutarties nuostatomis. Pensij? klientas gali internetu susipažinti su s?skaita, kuri? reguliariai atnaujinama ATP. At?jus laikui išmok?ti, ATP inicijuoja sum? iš?mim?, duodama finans? ?staigai nurodymus išmok?ti pensij? klientui jam priklausan?i? sum?.

13. Iki 2002 m. birželio 30 d. ATP apskai?iuodavo PVM už savo paslaugas. Tačiau, atsižvelgusi ? Sprendim? SDC(11), ATP persigalvojo – ji teig?, kad pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 3 papunkt? jos paslaugos, susijusios su mokomis ? pensij? sistemas ir išmokomis iš j?, tur?t? b?ti atleistos nuo PVM. 2002 m. birželio 26 d. ji apie ši? savo nuomon? praneš? Danijos mokes?i? administratoriui (SKAT). SKAT nutar?, kad ATP paslaugos, susijusios su išmokomis iš pensij? fond?, iš ties? neapmokestinamos PVM, tačiau nusprend?, kad atleidimas nuo PVM netaikomas daugumai paslaug?, susijusių su ?einan?iais mok?jimais, t. y. darbdavi?, privalan?i? mok?ti pensij? mokas, registracijos, atskir? s?skait? atidarymo, darbdavi? mok?jim? tvarkymo paslaug? teikimo, kad visos mokos gal?t? b?ti mok?tos ? pensij? fondo s?skait? naudojantis internetine paslauga arba mok?jimo kortele, darbdavi? ataskait? d?l visos sumos paskirstymo atskiriems darbuotojams gavimo ir registracijos, mok? ?skaitymo ? atskiras s?skaitas ir s?skait? atnaujinimo, tr?kstam? mok?jim? registravimo, ataskait? teikimo pensij? klientams apie sumok?tas mokas ir s?skait? išraš? siuntimo paslaugoms. Š? sprendim? 2009 m. geguž?s 13 d. nutartimi patvirtino aukš?iausioji Danijos administracin? mokes?i? institucija Nacionalinis mokes?i? teismas (*Landsskatteretten*).

14. ATP apskundė šį sprendimą Hileriodo teismui (*Retten i Hillerød*), šis perdavė bylą Rytų apygardos teismui (*Østre Landsret*) kaip visuotinai svarbos bylą. ATP teigia, kad paslaugos, kurios, kaip manyta, apmokestinamos PVM, yra atleistos nuo šio mokesčio, nes tai yra „speciali investicini fondų valdymas“ pagal *momslov* 13 straipsnio 1 dalies 11 punkto f papunktį, kuriuo įgyvendinamas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktis, ir (arba) „sandoris <...> dėl indėlių ir einamųjų sąskaitų, mokėjimų, pervedimų <...>“ pagal *momslov* 13 straipsnio 1 dalies 11 punkto c papunktį, kuriuo įgyvendinamas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 3 papunktis. *Skatteministeriet* nesutinka su teiginiu, kad ATP paslaugos yra neapmokestinamos PVM.

### III – Pateikti prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

15. Pasitaręs su šalimis ir po svarstymo 2012 m. spalio 8 d. nutartimi *Østre Landsret* nutarė pagal SESV 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

1. ar 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių statymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktis reikalauja aiškinti taip, kad savaime „specialūs investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės“, apima tokius pensijų fondus, kurie nagrinėjami pagrindiniuose bylose ir kurie turi toliau nurodytas ypatybes, jeigu valstybės narės šios nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 2 skirsnyje nurodytas institucijas pripažįsta specialiais investiciniais fondais:
  - a) grąža darbuotojui (pensijų klientui) priklauso nuo pensijų fondo investicijų pajamingumo;
  - b) darbdavys neprivalo mokėti papildomų mokėsi, kad užtikrintų pensijų klientui konkrečią grąžą;
  - c) pensijų fondas kolektyviai investuoja sukauptas lėšas, taikydamas rizikos paskirstymo principą;
  - d) didžiausia mokėjimų pensijų fondų dalis grindžiama kolektyvinėmis sutartimis tarp darbo rinkos organizacijų, atstovaujančių atskiriems darbuotojams ir darbdaviams, o ne asmeniniu atskiro darbuotojo sprendimu;
  - e) atskiras darbuotojas gali asmeniškai nuspręsti mokėti papildomas mokėsi pensijų fondų;
  - f) savarankiškai dirbantys asmenys, darbdaviai ir direktoriai gali pasirinkti mokėti pensijų mokėsi pensijų fondų;
  - g) iš anksto nustatyta pensijų santaupų dalis, dėl kurios kolektyviai susitarta darbuotojų naudai, naudojama rentai iki gyvos galvos įsigyti;
  - h) pensijų klientai padengia pensijų fondo sąnaudas;
  - i) mokėjimai pensijų fondų yra atskaitomi nacionalinio pajamų mokesčio tikslais, taikant tam tikras kiekybines ribas;
  - j) mokėjimai pagal asmeninį pensijų planą, įskaitant mokėjimus finansų staigoje kurtų pensijų fondų, pagal kurį mokėsi galima investuoti specialų investicinį fondą, yra atskaitomi nacionalinio pajamų mokesčio tikslais taip pat, kaip nurodyta i punkte;

k) i punkte nurodytos teisės ? mok? atskait? mokes?i? tikslais atitikmuo yra išmok? apmokestinimas ir

l) sukauptos l?šos iš principo išmokamos atitinkamam asmeniui sulaukus pensinio amžiaus?

2. Ar, jeigu atsakymas ? pirm?j? klausim? yra teigiamas, Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkt? reikia aiškinti taip, kad s?voka „valdymas“ apima toki? paslaug?, kokia nagrin?jama pagrindin?je byloje (žr. nutarties d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? 1.2 skirsn?)?

3. Ar tokia su pensij? mok?jimais susijusi paslauga, kaip antai nagrin?jama pagrindin?je byloje (žr. nutarties d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? 1.2 skirsn?), pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 3 papunkt? laikytina viena paslauga, ar keliomis atskiromis paslaugomis, kurias reikia vertinti atskirai?

4. Ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 3 papunkt? reikia aiškinti taip, kad šioje nuostatoje ?tvirtintas sandoriams d?l mok?jim? ar pervedim? taikomas atleidimas nuo PVM apima toki? paslaug?, kokia nagrin?jama pagrindin?je byloje, susijusi? su pensij? mok?jimais (žr. nutarties d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? 1.2 skirsn?)?

5. Ar, jeigu ? ketvirt?j? klausim? b?t? atsakyta neigiamai, Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 3 papunkt? reikia aiškinti taip, kad šioje nuostatoje ?tvirtintas sandoriams d?l ind?li? ir einam?j? s?skait? taikomas atleidimas nuo PVM apima toki? su pensij? mok?jimais susijusi? paslaug?, kokia nagrin?jama pagrindin?je byloje (žr. nutarties d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? 1.2 skirsn?)?

16. ATP, Danijos Karalyst? ir Komisija pateik? rašytines pastabas.

17. 2013 m. spalio 2 d. pos?dyje min?tos trys šalys ir Jungtin? Didžiosios Britanijos ir Šiaur?s Airijos Karalyst? pateik? pastabas.

#### IV – Vertinimas

##### A – Pirminiai svarstymai

18. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo klausimas apima tris atskirus aspektus – s?vokos „special?s investiciniai fondai, kaip juos apibr?žia valstyb?s nar?s“ reikšm?, kai kalbama apie profesini? senatv?s pensij? sistemas (pirmasis klausimas), toki? fond? „valdymo“ s?vok? (antrasis klausimas) ir Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 3 papunkt?io taikym? tokioms paslaugoms, kurias teikia ATP (tre?iasis–penktasis klausimai).

19. Teisingumo Teismo praktika visais trimis aspektais jau yra pakankamai gausi(12). Atsižvelgdamas ? ši? teismo praktik?, manau, kad Teisingumo Teismas turi pakankamai informacijos, kad gal?t? nagrin?ti antr?j? ir tre?i?j? aspektus. Tod?l savo analiz? sutelksiu ? pirm?j? aspekt?, t. y. s?vokos „special?s investiciniai fondai, kaip juos apibr?žia valstyb?s nar?s“ reikšm?, t. y. ? klausim?, ar (ir kada) tok? profesini? pensij? fond?, kuriam ATP teikia paslaugas, reikia laikyti specialiu investiciniu fondu. Šis klausimas neseniai buvo iškeltas du kartus bylose *Wheels* ir *PPG Holdings*(13), ta?iau abi šios bylos gerokai skiriasi nuo nagrin?jamos bylos.

20. Klausimas patenka ? labai sud?ting? ir kontroversišk? finansini? paslaug? (?skaitant pensij? paslaugas) apmokestinimo PVM srit?. Šios paslaugos buvo smarkiai diversifikuojamos(14) ir dabartin? PVM direktyva, vis? pirma finansini? paslaug? srityje taikomi atleidimo nuo mokes?io atvejai, pad?ties nepalengvina. Tod?l šioje srityje ?kio subjektams tr?ksta teisinio saugumo, o

valstybės narės skirtingai taiko nagrinjamus atleidimo nuo mokesčių atvejus(15).

21. Komisija yra pasiūliusi direktyvą, kuria draudimo ir finansinių paslaugų vertinimo srityje iš dalies keičiama Direktyva 2006/112(16), ir reglamentą, kuriuo nustatomos gyvendinimo priemonės, susijusios su draudimo ir finansinių paslaugų vertinimu, ir kuriame apibrėžiama PVM neapmokestinamų paslaugų aprašas(17). Rengiant abu pasiūlymus buvo atliekama daug parengiamųjų darbų(18), kurių metu taip pat buvo aptariami pensijų fondai ir jų apmokestinimas PVM(19). Tačiau dėl reformos nesusitarta(20). Be to, remiantis Komisijos teiginiais posėdyje, neverta tikėtis, kad artimiausiu metu šis susitarimas bus pasiektas. Nepaisydamas padėties, susijusios su taikytinos teisės pakyčiu, Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą remdamasis nagrinjamą įvykių metu galiojančia teise.

22. Analizę pradėsiu bylos šalių argumentų apžvalga. Paskui apibūdinsiu, kaip teismo praktikoje iki šiol yra aiškinama sąvoka „specialūs investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės“. Galiausiai išanalizuosiu teismo praktikos padarinius profesinių pensijų fondams.

#### *B – Teisingumo Teismui pateiktos pastabos*

23. Danija mano, kad valstybės narės priklauso apibrėžti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktyje esančią sąvoką „specialūs investiciniai fondai“ ir šią apibrėžtį neįtraukti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytą savybių turinčių pensijų fondų.

24. Danijos teigimu, valstybės narės turi palengvinti investavimą specialius investicinius fondus ir laikytis neutralumo principo apmokestinant su specialiais investiciniais fondais konkuruojančius fondus PVM. Danijos nuomone, šioje byloje nagrinjami fondai pakankamai skiriasi nuo specialių investicinių fondų, kad būtų pateisinamas jų skirtingas vertinimas: mokas moka darbdavys, jų tikslas – užtikrinti pensijų, o ne taupyti pinigus, be to, jais užtikrinamas draudimas, pavyzdžiui, gyvybės ir nedarbo(21), mirus naudos gavėjui, mokos (ar bent jų dalis) neatitenka naudos gavėjo pėdinams ir paprastai mokos neapmokestinamos pajamų mokesčiu. Danija teigia, kad mokas mokantis darbdavys neinvestuoja, jis moka mokas todėl, kad yra pareigotas tai daryti pagal kolektyvinį sutartį, kuria sukuriama pensijų sistema.

25. ATP mano, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytą savybių turintys pensijų fondai patenka į Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį taikymo sritį ir todėl turi būti atleidžiami nuo PVM. ATP teigia, kad nors valstybės narės turi tam tikrą diskreciją apibrėžti „specialius investicinius fondus“, jos privalo paisyti atleidimo nuo PVM tikslą ir mokesčių neutralumo principą. Nagrinjamo atleidimo nuo PVM tikslas yra leisti asmenims kolektyviai investuoti savo santaupas, taip paskirstant riziką, nepatiriant PVM naštos. ATP teigimu, ši tikslų siekiama ir nagrinjamomis pensijų sistemomis. Vien tai, kad konkretus pensijų sistemų tikslas yra finansuoti pensijų, nepateisina skirtingo vertinimo.

26. ATP mano, kad jos poziciją patvirtina neutralumo principas, nes kiti specialūs investiciniai fondai konkuruoja su pensijų fondais. Jeigu iš darbuotojo nuolatinio darbo užmokesčio išskaičiuojamos mokos nebūt mokamos fondų, darbuotojui tektų kitaip taupyti pinigus. Konkurencinis santykis ypač akivaizdus, kalbant apie papildomas mokas arba mokas, mokamas asmenų, kuriems iš pradžių netaikomos profesinių pensijų sistemos. ATP mano, kad tai, jog pensijų fondo grąžos dalis bus išmokta kaip renta iki gyvos galvos(22), neturi reikšmės, nes rentą iki gyvos galvos galima gauti už vienkartinę moką. Be to, ATP nuomone, neturi reikšmės ir tai, kad nuo mokesčių pensijų fondus atskaitomi mokesčiai ir kad paprastai pensijų fondai turi draudimo elementą. ATP taip pat teigia, jog nesvarbu tai, kad profesinių pensijų fondai kuriami pagal kolektyvinę sutartį, nes atitinkamus sprendimus priima darbuotojai, atstovaujami profesinių sąjungų.

27. Posūdyje ATP pažymėjo, kad šioje byloje nagrinjami pensijų fondai smarkiai skiriasi nuo nagrinėtų bylose *Wheels* ir *PPG Holdings*. Šios bylos buvo susijusios su fiksuotą išmoką sistemomis, kai darbdavys vykdo teisinį pareigą mokėti pensiją. Sistemoje galėjo dalyvauti tik darbuotojai. O nagrinjama byla susijusi su fiksuota mokų sistema, kurioje rizika tenka naudos gavėjams ir investuotojams. Darbdavys turi tik sumokėti moką. Pensijų sistemose gali dalyvauti plačioji visuomenė, t. y. visi asmenys, susiję su darbo rinka.

28. Jungtinė Karalystė per posūdį teigė, kad net tokie fiksuoti mokų pensijų fondai, kuriuos apibūdino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nėra pakankamai panašūs specialius investicinius fondus, kad galėtų su jais konkuruoti, todėl nagrinjamas atleidimas nuo PVM negali būti jiems taikomas dėl penkių priežasčių: profesinių pensijų fondai negali būti bet kada parduoti, jie nesuteikia jokios teisės investuotas lšas, iki naudos gavėjas sulaukia pensinio amžiaus, šios lšos yra prarandamos naudos gavėjo mirties atveju, dėl jų susitariama sudarant kolektyvinę sutartį ir mokas šiuos fondus moka darbdavys, jos netaikomos darbuotojo investicijomis, fondais gali naudotis tik darbuotojai, o ne plačioji visuomenė ir galiausiai jiems netaikoma Tarybos direktyvoje 85/611/EEB (toliau – KIPVPS direktyva)(23) numatyta tvarka.

29. Komisija teigia, kad nagrinjami pensijų fondai patenka į sąvoką „specialūs investiciniai fondai“. Ji daro skirtumą tarp fiksuotų mokų ir fiksuotą išmoką sistemų: pirmąjį atvejų darbuotojai gauna naudą iš savo investicijų, todėl jie padėtis yra panaši į smulkiųjų investuotojų specialią investicinį fondą atžvilgiu(24).

C – Teismo praktika dėl sąvokos „specialūs investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės“

30. Teismo praktikoje dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio yra svarbi bendrą teiginį, susijusį su atleidimo nuo mokesčių atveju aiškinimu, ir svarbi motyvų, susijusių su sąvokos „specialūs investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės“ aiškinimu. Šiuos du klausimus aptarsiu paeiliui ir tuomet pateiksiu savo motyvus dėl Teisingumo Teismo pozicijos analizuojant Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 punktą.

1. Bendrieji svarstymai, susiję su atleidimo nuo PVM atveju aiškinimu

31. Aiškindamas Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatytus atleidimo nuo PVM atvejus, Teisingumo Teismas yra nuosekliai konstatavęs, kad paprastai šiems atvejams apibrėžti vartojamos sąvokos turi savarankišką reikšmę. Sąjungos teisėje, nes į „tikslas – išvengti prieštaravimų taikant PVM sistemą tarp valstybių narių“(25). Tačiau to negalima pasakyti apie sąvokas, kurias apibrėžti Sąjungos teisė aiškiai patiki valstybėms narėms(26). Tokiais atvejais valstybės narės atitinkamą sąvoką turi apibrėžti savo vidaus teisėje(27). Tačiau, apibrėždamos tokias sąvokas, jos „negali pažeisti Šeštosios direktyvos tikslų ar bendrųjų principų, kuriais

pagrįsta ši direktyva, būtų mokesčių neutralumo principo“(28).

32. Be to, Teisingumo Teismas yra nuosekliai konstatavęs, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatytus atleidimo nuo PVM atvejus reikia aiškinti siaurai, nes iš esmės PVM apmokestinamos visos apmokestinamojo asmens už atlygą teikiamos paslaugos(29).

2. Sįvoka „specialūs investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės“

33. Kaip galima spręsti iš sįvokos formuluotės, Sąjungos teisėje „specialius investicinius fondus“ paliekama apibrėžti valstybės narės. Pirmiausia aptarsiu šios valstybių narių diskrecijos reikšmę, o paskui apibendrinsiu Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su trimis šios diskrecijos apribojimais – nuostatos formuluote ir KIPVPS direktyva, atleidimo nuo PVM tikslu ir mokesčių neutralumo principu.

a) Valstybių narių diskrecija

34. Kaip jau minėjau, principas, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatytą atleidimo nuo PVM atvejį sįvokos turi būti aiškinamos autonomiškai, yra ribojamas, jeigu teisę apibrėžti sįvokas aiškiai paliekama valstybės narės. Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad taip yra su sįvoka „specialūs investiciniai fondai“(30). Tačiau vargu ar valstybės gali bet kokią laisvai priskirti „specialiems investiciniams fondams“. Kiltų grėsmė tokia neribota diskrecija piktnaudžiauti, būtų taikomi skirtingi atleidimo nuo PVM atvejai ir tai prieštarautų principui, kad išimtys paprastai aiškinamos siaurai. Todėl sįvoka „specialūs investiciniai fondai“ turi turėti tam tikrą Sąjungos reikšmę, nepaisant to, kad pagal išimties formuluotę teisę apibrėžti paliekama valstybės narės.

35. Tąpa Sąjungos teisėje, kurioje apibrėžti sįvoką paliekama valstybės narės, ir vis dėlto išlieka prievolė nustatyti šios apibrėžties ribas(31), aiškiai matyti iš tokio Teisingumo Teismo teiginio: „galimybę apibrėžti sįvokos „specialūs investiciniai fondai“ turinti neleidžia valstybės narės atrinkti vieną jų teritorijoje esančių fondų ir atleisti jų nuo mokesčių, o kitiems fondams netaikyti šio atleidimo nuo mokesčių. <...> [T]erminas „specialūs investiciniai fondai“ turi būti valstybės narės suteiktos diskrecijos atskaitos taškas“(32). Teisingumo Teismas norėjo pasakyti, jog logiška tai, kad Sąjungos teisėje turi būti nustatyta vidinė ir išorinė sįvokos „specialūs investiciniai fondai“ riba, kurios neperžengdamos valstybės narės gali pasirinkti šios sįvokos apibrėžtį. Todėl valstybių narių diskrecija apibrėžti sįvokos turinti yra ribota. Teisingumo Teismas šias ribas nustato remdamasis nuostatos formuluote (ir paskesniais teisės akto pokyčiais), tikslu ir bendraisiais principais, kuriais grindžiama ši direktyva, pvz., neutralumo principu(33).

36. Praktiškai, taikant šias ribas smarkiai susiaurėjo valstybių narių teisę apibrėžti sįvokas. Šių vykių raidė būtų galima kritikuoti, tačiau dėl teisinio saugumo, kuris turi esminę reikšmę kalbant apie finansinių produktų apmokestinimą PVM, būtina gerbti Teisingumo Teismo praktikos tęstinumą.

b) Nuostatos formuluotė ir KIPVPS direktyva

37. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktio tekste yra palyginti mažai informacijos apie sįvokos „specialūs investiciniai fondai“ turinį, ypač turint omenyje skirtingomis kalbomis vartojamas įvairios sįvokas. Taigi, Šeštosios direktyvos versijoje anglų kalba numatyta „special investment funds“, o versijoje prancūzų kalba vartojama sįvoka „fonds communs de placement“, ispanų kalba – „fondos communes de inversión“(34), vokiečių kalba – „Sondervermögen“ ir olandų kalba – „gemeenschappelijke beleggingsfondsen“.

38. Tačiau vėliau ši sįvoka detalizuota. 1985 m. įsigaliojo KIPVPS direktyva, skirta nacionaliniams įstatymams, kuriais reglamentuojami kolektyvinio investavimo subjektai,

koordinuoti. Tikslus minėtos direktyvos ir Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktio santykis nėra iš karto aiškus. Kaip nurodė Teisingumo Teismas, direktyvos versijose ispanų, prancūzų, italų ir portugalų kalbomis vartojama ta pati sąvoka „kolektyvinio investavimo“ perleidžiamus vertybinius popierius subjektai (KIPVPS), steigiami pagal sutartį teis“, kaip ir atleidimo nuo PVM atveju, tačiau kitomis kalbomis, pvz., anglų, vokiečių ir danų, taip nėra(35).

39. Teisingumo Teismas ir jo generaliniai advokatai atitinkamai mągino apibrėžti KIPVPS direktyvos ir 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktio santykį(36). Tačiau Sprendime *Wheels* Teisingumo Teismas aiškiai konstatavo, kad „fondai, kurie yra kolektyvinio investavimo vertybinius popierius subjektai, kaip tai suprantama pagal KIPVPS direktyvą, yra specialieji investiciniai fondai“(37). Taigi jie yra būtinoji sąvokos „specialūs investiciniai fondai“ turinio dalis.

#### c) Atleidimo nuo PVM tikslas

40. Kaip generalinį advokatą J. Kokott pažymėjo išvadoje byloje *Abbey National*, atleidimo nuo PVM tikslas – „palengvinti smulkiųjų investuotojų investavimą į investicinius fondus“(38). Tokie fondai turėtų telkti kelių investuotojų pinigų(39), kad jie galėtų paskirstyti riziką įvairiems vertybiniais popieriais. Atleidimas nuo PVM suteikia šiems investuotojams galimybę šitaip investuoti nepatiriant papildomų PVM sąnaudų(40). Teisingumo Teismas pritarė šiam tikslui(41).

41. Todėl Teisingumo Teismas pripažino, kad atleidimas nuo PVM apima „visų teisinių formų“ specialius investicinius fondus(42). Tai, ar šie fondai steigti pagal sutartį, ar pagal patikėjimo teisę, ar pagal įstatymą, neturi reikšmės jiems siekiant nurodyto tikslo. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad kitoks aiškinimas prieštarautų mokesčių neutralumo principui, pagal kurį draudžiama skirtingai vertinti tuos pačius sandorius vykdančius kitus subjektus(43).

42. Be to, Teisingumo Teismas konstatavo, kad neturi reikšmės fondo veiklos forma: nesvarbu, ar fondas „atviro tipo“ (t. y. kintamojo kapitalo, privalantis išpirkti savo dalis iš investuotojų, norinčių jas parduoti), ar „uždaro tipo“ (t. y. pastovaus kapitalo, kurio akcijos gali būti parduodamos tik antrinėje rinkoje), tai neturi reikšmės fondo kvalifikavimui atleidimo nuo PVM atžvilgiu, kaip tai suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį. Ir šį teiginį galima grąžinti mokesčių neutralumo principu(44).

#### d) Mokesčių neutralumo principas

43. Teisingumo Teismo teigimu, pagal mokesčių neutralumo principą „draudžiama apmokestinant PVM skirtingai vertinti tokius pat sandorius vykdančius kitus subjektus“. Prekės ar paslaugos, kurios konkuruoja tarpusavyje dėl savo panašumo, negali būti skirtingai vertinamos PVM atžvilgiu(45).

44. Konkurencinio santykio kriterijus yra sudėtingas. Generalinį advokatą E. Sharpston apie jo keliamus pavojus kalbėjo byloje *Deutsche Bank*: ji pažymėjo, kad veikla visada šiek tiek sutampa, ir jeigu visos veiklos rūšys, „kurios tarpusavyje iš dalies konkuruoja, PVM tikslais būtų vertinamos vienodai, galutinis rezultatas būtų visų PVM taikymo skirtumų pašalinimas(46).

45. Generalinės advokato E. Sharpston nustatytą pavojų galima pašalinti taikant teisingą lyginamųjų metodiką. Pirmiausia reikia nustatyti lyginamųjų subjektų, patenkančių į sąvoką „specialus investicinis fondas“. Nagrinėjamas fondas būtų lyginamas tik su tuo lyginamuoju subjektu. Atsižvelgiant į tai, ką nurodžiau pirmiau, fondai, kurie pagal KIPVPS direktyvą yra kolektyvinio investavimo subjektai, patenka į sąvoką „specialus investicinis fondas“ ir todėl gali būti lyginamasis subjektas(47).

46. Norint atsakyti į klausimą, ar nagrinėjamas fondas taip pat reikia traukti į sąvoką „specialus

investicinis fondas“, reikia atsakyti ? klausim?, ar šis fondas ir lyginamasis subjektas yra pakankamai panašus, kad tarpusavyje konkuruot?(48). Lygintin? fond? kriterijai, siekiant nustatyti pakankam? panašum?, kad b?t? galima konkurencija, n?ra pasirenkami atsitiktinai. Be to, atliekama analiz? n?ra tik ekonomin?. Ji veikiau turi b?ti grindžiama atleidimo nuo PVM tikslu. Taigi reikšmingi kriterijai yra, pavyzdžiui, tai, ar fondas – b?das paskirstyti rizik?, ar investuotojai gauna naud? iš investicij? prieaugio ir kt.

### 3. Svarstymai, susij? su Teisingumo Teismo pozicija

47. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, valstybi? nari? diskrecij? apibr?žti s?vok? „special?s investiciniai fondai“ riboja atleidimo nuo PVM tikslas, KIPVPS direktyva ir neutralumo principas. Pažvelgus atidžiau lyg ir tampa aišku, kad Teisingumo Teismas taik? šiuos (sutampan?ius(49)) apribojimus taip, jog jie sudaro du alternatyvius kriterijus.

48. Kartais Teisingumo Teismas nurodo atleidimo nuo PVM tikslus ir paaiškina, k? reiškia apibr?žti s?vok? „special?s investiciniai fondai“, pasitelkdamas neutralumo princip? rezultatui patvirtinti(50). Kitais atvejais Teisingumo Teismas laik? KIPVPS „speciali? investicini? fond?“ esme ir tuomet taik? neutralumo princip?(51).

49. Si?lau taikyti (ir toliau tikslinti) antr?j? pozicij?. Taigi fond? reikia laikyti „specialiu pensij? fondu“, jeigu jis patenka ? KIPVPS direktyvos taikymo srit? arba yra pakankamai panašus ? KIPVPS, kad jie gal?t? konkuruoti tarpusavyje. Reikšmingi palyginimo požymiai yra tie, kurie yra svarb?s analizuojamo atleidimo nuo mokes?io tikslams, t. y. leisti keliems investuotojams sutelkti savo fondus ir taip paskirstyti rizik? ?vairiems vertybiniais popieriams.

#### D – *Profesini? pensij? fondai kaip special?s investiciniai fondai*

50. Pateikt?s šiuos svarstymus, dabar taikysiu apib?dintus principus nagrin?jamai bylai. Šioje byloje kyla klausimas, kiek profesini? pensij? fondus reikia laikyti specialiais investiciniais fondais. S?jungos teis?je d?l ši? fond? yra keletas taisykli?, ta?iau jos nesuderintos(52). Atsižvelgdamas ? tai, k? nurodžiau pirmiau, tur?siu išanalizuoti, ar nagrin?jami fondai yra KIPVPS, o jeigu ne, tuomet kiek pagal mokes?i? neutralumo princip? b?tina jiems taikyti atleidim? nuo mokes?io.

#### 1. KIPVPS direktyva

51. Tokiems profesini? pensij? fondams, kurie nagrin?jami šioje byloje, KIPVPS direktyva netaikoma(53). Kaip pažym?jo Danija, šioje byloje nagrin?jam? fond? dalys j? tur?tojų prašymu negali b?ti atperkamos ar išperkamos, kaip pagal KIPVPS direktyvos 1 straipsnio 2 dal? yra KIPVPS atveju.

#### 2. Mokes?i? neutralumo principas

52. Antrajame etape reikia taikyti mokes?i? neutralumo princip?. Remiantis juo kyla klausimas, ar nagrin?jami fondai yra pakankamai panaš?s ? KIPVPS, kad su jais konkuruot?(54). Sprendime *Wheels* Teisingumo Teismui š? klausim? reik?jo nagrin?ti atsižvelgiant ? kitos r?šies profesini? pensij? fondus. Jis pripažino, kad šie fondai nepatenka ? Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunk?io taikymo srit?. Šiuose fonduose buvo sutelkiamos senatv?s pensij? sistemos l?šos ir jie nebuvo atviri visuomenei, tai buvo su darbu susijusios išmokos. Svarbu, kad tai „fiksuot? išmok?“ tipo fondai, t. y. sistemos nariams neteko patirti su fondo valdymu susijusios rizikos, nes j? pensijos dydis fiksuotas, tod?l nepriklaus? nuo investicij? s?km?s. Teisingumo Teismo teigimu, toks fondas taip pat nebuvo specialus investicinis fondas darbdavio poži?riu, nes darbdaviui ?mokos – tai priemon? laikytis savo teisinių prievoli?. Generalin? advokat? E. Sharpston vadovavosi šiais motyvais byloje *PPG Holdings*, nurodžiusi tris reikšmingus kriterijus –

ar naudojantis sistema sutelkiamas senatvės pensijų sistemos turtas, ar pensijų sistemos nariams tenka su fondo valdymu susijusi rizika ir ar darbdavys moka mokas, kad vykdytų savo teisinės prievolės darbuotojams(55).

53. Nekeldamas klausimo dėl minėtų bylų baigties, siūlau patikslinti analizę pagal nagrinėjamą bylą. Pagal Sąjungos teisę kai kurie kriterijai yra svarbūs, o kai kurie – nesvarbūs siekiant palyginti fondus su KIPVPS ir nustatyti, ar fondai yra pakankamai panašūs, kad konkuruotų su jais. Nacionaliniai teismai turi išanalizuoti reikšmingas faktines aplinkybes, taikyti tuos kriterijus ir nuspręsti, ar byloje nagrinėjamų pensijų fondų reikia laikyti „specialiu investiciniu fondu“.

a) Lyginamasis požiūris

54. Prieš vardydamas reikšmingus ir nereikšmingus kriterijus, turiu pažymėti, kad pensijų sistemas galima analizuoti kaip darbdavių arba darbuotojų turto sutelkimo priemones. Kuri iš šių dviejų paradigmų bus taikoma, priklauso nuo to, ar naudoti investicijų gauna darbuotojai, ar darbdaviai. Remiantis prašymu priimti prejudicinę sprendimą pateikuso teismo apibūdiniu, nagrinėjamoje byloje naudoti iš fondo gauna darbuotojai.

b) Nereikšmingi kriterijai

55. Kadangi nagrinėjamų fondų ir KIPVPS panašumo analizę reikia atlikti turint omenyje atleidimo nuo mokesčių tikslą, tam tikri šioje byloje aptarti aspektai neturi reikšmės palyginimui.

56. Priešingai, nei teigia Danija, tai pasakytina apie investavimo tikslą. Tai, ar investuotojas taupo pensijoms, ar kitais tikslais, neturi reikšmingo poveikio konkurenciniam santykiui. Taigi aplinkybė, kad nagrinėjami fondai yra pensijų fondai, nedraudžia, kad jie būtų ir „specialūs investiciniai fondai“. Todėl, priešingai nei Sprendime *Wheels*, atmesčiau darbdavio teisinės prievolės mokėti fiksuotas pensijų išmokas reikšmę ir laikyti juos nereikšmingu investavimo „tikslu“.

57. Nesvarbu tai, kad dėl profesinių pensijų fondų tariamasi ne individualiai, o kolektyviai. Pirmiausia, darbuotojų atstovai dėl fondų ypatybių derasi su darbdavių atstovais. Nors kolektyvinis sutartis gali reikšti, kad tarp fondų ir KIPVPS yra labai nedidelė ekonominė konkurencija, nesant savanoriškų papildomų darbuotojų mokų, tai neturi reikšmės atleidimo nuo mokesčių tikslui. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad atleidimas nuo mokesčių apima visų teisinių formų fondus. Taigi galimybė mokėti papildomas mokas ar savanoriškas kai kurių asmenų dalyvavimas profesiniuose fonduose taip pat neturi reikšmės.

58. Tas pats motyvas taikomas klausimui, ar nuo mokų fondų gali būti atskaitomas pajamų mokestis, ar ne. Palankus mokų fondų kai kuriuos fondus vertinimas pajamų mokesčių atžvilgiu, palyginti su kitais fondais, gali gerokai paveikti ekonominę konkurencinę santykį, tačiau jis neturi reikšmės atleidimo nuo mokesčių tikslams, taigi jo nereikia paisyti.

59. Be to, mokėjimai iš senatvės pensijų fondo būdas (renta iki gyvos galvos ar vienkartinė suma) neturi reikšmės fondo charakteristikai, nes viena galimybė pakeisti kita galima sudarius paprastą finansinį sandorą.

60. Jeigu profesinių pensijų fondai yra susieti su draudimo elementu ir abiejų elementų negalima atskirti, kaip yra šioje byloje, nacionaliniai teismai turi nustatyti, kuris elementas vyrauja.

c) Reikšmingi kriterijai

61. Kaip jau nurodžiau pirmiau, reikšmingus palyginimo kriterijus reikėtų nustatyti remiantis atleidimo nuo mokesčių tikslu, t. y. leisti sutelkti kelių investuotojų turtą ir paskirstyti riziką

Ųvairiems vertybiniams popieriams.

62. Remiantis tokia prielaida, lyginant profesinius pensijų fondus ir KIPVPS analizuojamo atleidimo nuo mokesčių mokesčių neutralumo tikslais svarbūs vos keli dalykai. Pirmiausia, keli naudos gavėjai turi sutelkti savo fondus, kad paskirstytų riziką Ųvairiems vertybiniams popieriams. Fondų galima laikyti naudos gavėjų fondų sutelkimo Ųrankiu tik jeigu naudos gavėjai turi besulyginą teisiškai Ųtvirtintą teisę Ų savo investicijas. Jie negali turėti galimybės Ųgyvendinti savo teisės kada panorėjį (t. y. parduoti savo teisės) ir savo investicijų naudą gali gauti tik išjų Ų pensijų. Tačiau jeigu investicija prarandama mirties atveju ir neatitenka naudos gavėjo ŲpŲdinams, vargu ar galima kalbėti apie naudos gavėjų fondų sutelkimą.

63. Galiausiai naudos gavėjams tenka fondo sŲnaudos ir investicijų rizika, nors Ųmokas kaip jų atlyginimo paketo dalį gali mokėti jų darbdavys. Paprastai taip būna, kai mokamos fiksuotos Ųmokos, tačiau ne fiksuotą išmoką sistemų atveju. Kaip jau nurodžiau, šiuos kriterijus turi taikyti nacionaliniai teismai.

64. Todėl darau išvadą, jog Šeštosios Tarybos direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį reikia aiškinti taip: sŲvoka „specialūs investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės“ turi apimti profesinių pensijų fondus, jeigu šiuose fonduose sutelkiamas kelių naudos gavėjų turtas ir leidžiama paskirstyti riziką Ųvairiems vertybiniams popieriams. Taip yra tik tuo atveju, jeigu naudos gavėjams tenka investavimo rizika. Tai, kad Ųmokas pagal darbuotojams ir darbdaviams atstovaujančių organizacijų sudarytą kolektyviną sutartį naudos gavėjų naudai moka jų darbdavys ir kad išmokos iš fondo mokamos tik išjų Ų pensijų, neturi reikšmės, jeigu tik naudos gavėjas yra saugioje teisinėje padėtyje savo turto atžvilgiu. Ar fondas atitinka šiuos reikalavimus, turi nustatyti nacionaliniai teismai.

## V – Išvada

65. Atsižvelgdamas Ų tai, kas minėta, siūlau Teisingumo Teismui Ų pirmąją *Østre Landsret* pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

Šeštosios Tarybos direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį reikia aiškinti taip, kad sŲvoka „specialūs investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės“ turi apimti profesinių pensijų fondus, jeigu šiuose fonduose sutelkiamas kelių naudos gavėjų turtas ir leidžiama paskirstyti riziką Ųvairiems vertybiniams popieriams. Taip yra tik tuo atveju, jeigu naudos gavėjams tenka investavimo rizika. Tai, kad Ųmokas pagal darbuotojams ir darbdaviams atstovaujančių organizacijų sudarytą kolektyviną sutartį naudos gavėjų naudai moka jų darbdavys ir kad išmokos iš fondo mokamos tik išjų Ų pensijų, neturi reikšmės, jeigu tik naudos gavėjas yra saugioje teisinėje padėtyje savo turto atžvilgiu. Ar fondas atitinka šiuos reikalavimus, turi nustatyti nacionaliniai teismai.

1 – Originalo kalba: anglų.

2 – 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių Ųstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčių sistema (toliau – Šeštoji direktyva) su pakeitimais (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23).

3 – 2006 m. gegužės 4 d. Sprendimas *Abbey National* (C-169/04, Rink. p. I-4027); 2007 m. birželio 28 d. Sprendimas *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (toliau – Sprendimas *JP Morgan*) (C-363/05, Rink. p. I-5517); 2012 m. liepos 19 d. Sprendimas *Deutsche Bank* (C-44/11); 2013 m. kovo 7 d. Sprendimas *GfBk* (C-275/11); 2013 m. kovo 7 d. Sprendimas *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (toliau – Sprendimas *Wheels*) (C-424/11); 2013 m. liepos 18 d. generalinės advokatės E.

Sharpston išvada byloje *PPG Holdings* (C-26/12).

4 – 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1) su pakeitimais.

5 – Sandorių dėl indėlių ar einamųjų sąskaitų atleidimas nuo PVM yra išaiškintas D.A.5.11.6. Specialūs investiciniai fondai apibūdinti D.A.5.11.9.2. Jų valdymas reglamentuotas D.A.5.11.9.3.

6 – Bendrų pensijų sistemų apžvalgę žr. EBPO „Pensions at a Glance“, 2005; atnaujinta EBPO, „Pensions at a Glance“, 2011.

7 – Asmenys, kuriems sistema netaikoma dėl jų darbinės padėties, pvz., savarankiškai dirbantys prekybininkai, darbdaviai ir direktoriai, gali pasirinkti mokėti mokesį profesinių pensijų sistemų, jeigu dėl tokios sistemos susitarta už atitinkamos žmonės darbuotojus.

8 – Kaip posėdyje nurodė ATP, praktiškai jie sudaro gerokai mažesnį fondų dalį.

9 – Asmeninių pensijų sistemos grindžiamos iš esmės panašiu modeliu, tačiau sutartų dėl tokios sistemos sudaro ir mokesį moka patys naudos gavėjai.

10 – Tai yra pensijų sąskaitos, o ne atskiros banko sąskaitos.

11 – 1997 m. birželio 5 d. Sprendimas (C-2/95, Rink. p. I-3017).

12 – Kalbant apie pirmus du aspektus, žr. 3 išnašoje nurodytą teismo praktiką. Dėl trečiojo aspekto žr. minėtą Sprendimą *SDC*; 2003 m. birželio 26 d. Sprendimą *MKG/Kraftfahrzeuge-Factoring* (C-305/01, Rink. p. I-6729); 2008 m. gegužės 14 d. Nutartį *Tiercé Ladbroke* (sujungtos bylos C-231/07 ir C-232/07, Rink. p. I-73\*); 2009 m. spalio 22 d. Sprendimą *Swiss Re Germany Holding* (C-242/08, Rink. p. I-10099); 2010 m. spalio 28 d. Sprendimą *Axa UK* (C-175/09, Rink. p. I-10701); 2011 m. liepos 28 d. Sprendimą *Nordea Pankki Suomi* (C-350/10, Rink. p. I-7359) ir generalinės advokatės J. Kokott išvadą byloje *Granton Advertising* (C-461/12). Antrąjį aspektą aptariu savo išvadoje byloje *GfBk* (C-275/11).

13 – Generalinės advokatės E. Sharpston išvada.

14 – Komisija mano, kad rinkoje yra daugiau kaip 5000 draudimo ir finansinių produktų. Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas, „Apyvartos mokesčių derinimas“, 2008 m. kovo 5 d., TAXUD/2414/08, p. 3.

15 – Finansinių paslaugų apmokestinimo PVM skirtumas iš karto matyti iš ataskaitos, kuri Europos Komisijai parengė *PricewaterhouseCoopers*: „Tyrimas siekiant geriau suprasti finansinių ir draudimo paslaugų atleidimo nuo PVM ekonominius padarinius“, 2006 m. lapkričio 2 d. Atleidimo nuo mokesčio gyvendinimo valstybių narių nacionaliniuose statymuose apžvalgę galima rasti IBFD priede „PVM tyrimas. Finansinių paslaugos“, 2006. Taip pat žr. J. Wessels komentarą „Highlights & Insights on European Taxation“, 2012, Nr. 4, p. 62.

16 – 2008 m. vasario 20 d. COM(2007) 747 galutinis/2.

17 – 2008 m. vasario 20 d. COM(2007) 746 galutinis/2.

18 – Žr. 14 išnašoje nurodytą Mokesčių ir muitų sąjungos generalinio direktorato leidinį.

19 – Žr. 2010 m. rugsėjo 16 d. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės pranešimą „Tarybos direktyvos ir reglamento pasiūlymai dėl draudimo ir finansinių paslaugų apmokestinimo PVM“,

Dok. 13577/10 FISC 92, p. 20. ATP r?m?si šiuo dokumentu siekdama pagr?sti savo pozicij?, kad s?voka „specialus investicinis fondas“ laikoma apiman?ia pensij? fondus.

20 – Iš paskelbt? dokument? matyti, kad vis dar nesutariama ir d?l pensij? fond? apmokestinimo. 2011 m. gruodžio 14 d. Generalinio sekretoriato pranešimas „Tarybos direktyvos ir reglamento d?l draudimo ir finansini? paslaug? apmokestinimo PVM pasi?lymai“, Dok. 18650/11 FISC 170, p. 5. Poreik? užbaigti reform? pabr?žia J. Dahm ir R. Hamacher „Vermögensverwaltung und Umsatzsteuer“, UR 2012, 817.

21 – Per pos?d? Danija nurod?, kad tokius fondus, kaip nagrin?jami šioje byloje, ji laiko draudimo bendrov?mis.

22 – *Skatteministeriet* laik? š? pensij? fond? skirtum? svarbiu, palyginti su specialiais investiciniais fondais.

23 – 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/611/EEB d?l ?statym? ir kit? teis?s akt?, susijusi? su kolektyvinio investavimo ? perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo (OL L 375, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 6 sk., 1 t., p. 139) su pakeitimais. 2011 m. liepos 1 d. KIPVPS direktyva buvo pakeista 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/65/EB d?l ?statym? ir kit? teis?s akt?, susijusi? su kolektyvinio investavimo ? perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo (OL L 302, p. 32).

24 – Komisija mano, kad pirmojo prejudicinio klausimo a, b, c ir h punktuose nurodytos savyb?s yra ypa? svarbios, lyginant su specialiais investiciniais fondais.

25 – Sprendimo *JP Morgan* 19 punktas; Sprendimo *Wheels* 16 punktas; Sprendimo *Abbey National* 38 punktas; 2005 m. geguž?s 26 d. Sprendimas *Kingscrest Associates ir Montecello* (C?498/03, Rink. p. I?4427, 22 punktas); 2005 m. kovo 3 d. Sprendimas *Fonden Marselisborg Lystbådshavn* (C?428/02, Rink. p. I?1527, 2 punktas); 2000 m. rugs?jo 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Airij?* (C?358/97, Rink. p. I?6301, 51 punktas).

26 – Sprendimo *JP Morgan* 20 punktas; Sprendimo *Abbey National* 39 punktas; Sprendimo *Wheels* 16 punktas; 1996 m. kovo 28 d. Sprendimas *Gemeente Emmen* (C?468/93, Rink. p. I?1721, 25 punktas).

27 – Sprendimo *JP Morgan* 21 punktas; 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimas *Solleveld ir van den Hout?van Eijnsbergen* (sujungtos bylos C?443/04 ir C?444/04, Rink. p. I?3617, 29 punktas).

28 – Sprendimo *JP Morgan* 22 punktas; taip pat žr. Sprendimo *Gemeente Emmen* 25 punkt?; 2006 m. sausio 12 d. Sprendim? *Turn?und Sportunion Waldburg* (C?246/04, Rink. p. I?589, 31 punktas).

29 – Sprendimo *Abbey National* 60 punktas; 2005 m. gruodžio 1 d. Sprendimas *Ygeia* (sujungtos bylos C?394/04 ir C?395/04, Rink. p. I?10373, 15 punktas); 2003 m. lapkri?io 6 d. Sprendimas *Dornier* (C?45/01, Rink. p. I?12911, 42 punktas) ir 1989 m. birželio 15 d. Sprendimas *Stichting Uitvoering Financiële Acties* (348/87, Rink. p. 1737, 13 punktas).

30 – Sprendimo *Abbey National* 41 punktas.

31 – P. Rossi „L'Avvocato generale della Corte UE – Chiarita la portata dell'esenzione Iva per le operazioni di gestione dei fondi comuni di investimento“, il fisco n. 38/2005, 14422.

32 – Sprendimo *JP Morgan* 41 punktas.

33 – Sprendimo *JP Morgan* 45 ir 46 punktai; Sprendimo *Wheels* 18 punktas; generalin?s advokat?s J. Kokott išvados byloje *JP Morgan* 15 ir 17 punktai.

34 – Versijose ital? ir portugal? kalbomis taip pat nurodoma „fondi comuni d’investimento“ ir „fundos comuns de investimento“.

35 – Sprendimo *JP Morgan* 33 punktas; Sprendimo *Abbey National* 55 punktas.

36 – Sprendimo *Abbey National* 55, 61, 64 ir 65 punktai; išvados byloje *Abbey National* 38, 41–43, 50, 73–83 punktai; Sprendimo *JP Morgan* 31–34 punktai; išvados byloje *JP Morgan* 32 ir 33 punktai; Sprendimo *Deutsche Bank* 32 punktas; išvados byloje *Deutsche Bank* 74 punktas.

37 – Sprendimo *Wheels* 23 punktas.

38 – Išvados byloje *Abbey National* 68 punktas.

39 – Sprendime *Abbey National* pavartota s?voka *smulkieji* investuotojai v?liau priimto Sprendimo *JP Morgan* 45 punkte jau nebevartojama, kaip generalin? advokat? E. Sharpston pažymi išvados byloje *Deutsche Bank* 21 išnašoje.

40 – Išvados byloje *Abbey National* 27–29 punktai. Teisingumo Teismas š? motyv? ir v?l vadina „mokes?i? neutralumu“. Sprendimo *Abbey National* 62 punktas; Sprendimo *Wheels* 19 punktas.

41 – Sprendimo *Abbey National* 62 punktas; Sprendimo *JP Morgan* 45 punktas; Sprendimo *Deutsche Bank* 33 punktas. Žr. Sprendimo *Wheels* 23 punkt?.

42 – Sprendimo *Abbey National* 53 punktas; Sprendimo *JP Morgan* 26 punktas.

43 – Ten pat 56 punktas.

44 – Sprendimo *JP Morgan* 28–30, 35 punktai.

45 – Sprendimo *Wheels* 20 ir 21 punktai; Sprendimo *JP Morgan* 46 punktas; 2006 m. birželio 8 d. Sprendimas *L.u.P.* (C?106/05, Rink. p. I?5123, 32 punktas); 2005 m. vasario 17 d. Sprendimas *Linneweber ir Akritidis* (sujungtos bylos C?453/02 ir C?462/02, Rink. p. I?1131, 24 punktas); 2004 m. rugs?jo 16 d. Sprendimas *Cimber Air* (C?382/02, Rink. p. I?8379, 24 punktas); 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimas *Komisija prieš Vokietij?* (C?109/02, Rink. p. I?12691, 20 punktas).

46 – Išvados byloje *Deutsche Bank* 60 punktas.

47 – Sprendimo *Wheels* 24 punktas.

48 – Žr. Sprendimo *JP Morgan* 50 ir 51 punktus.

49 – E. Jaster ir I. Murchner „Die umsatzsteuerliche Behandlung von Vermögensverwaltungsleistungen“ (Teil 2), *UStB* 2013, 54, pažymima, kad Sprendime *JP Morgan* ir KIPVPS direktyvoje išpl?toti panaš?s kriterijai.

50 – Taip suprantu Sprendim? *Abbey National* ir Sprendim? *JP Morgan*.

51 – Aiškiausiai ši pozicija taikoma Sprendime *Wheels*. Ja tikriausiai vadovautasi ir Sprendime *Deutsche Bank*.

52 – 2003 m. rugsėjo 23 d. Tarybos 2003 m. birželio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/41/EB dėl staigios, atsakingos už profesinės pensijos skyrimo, veiklos ir priežiūros (OL L 235, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 350).

53 – Tas pats buvo pasakyta Sprendimo *Wheels* 25 punkte. Pažymėtina, kad Direktyva 2003/41 pagal jos 2 straipsnio 2 dalies b punktą netaikoma KIPVPS.

54 – Sprendimo *Wheels* 24 ir 26 punktai.

55 – Išvados byloje *PPG Holdings BV* 16 ir 17 punktai.